چیرۆك/ میهرەبان.. ئەژین فەهمی

ئێوارەیەکی هاوین برینێکی قووڵی لە دەروونمدا درووست کرد، وای لێکردم بۆ هەمیشە لە گەمەی خۆشاردنەوە و شاردنەوەی ڕووخسارم بترسم، ترس لە تێنیاکەوتن و قەومانی کارەساتێك. ئێوارەیەك، کە تەمەنم هەشت ساڵانێك دەبوو و نەدەبوو، لەگەڵ هاوڕێ هاوتەمەنەکانم لەلای دارتووە بەرزەکەی گەڕەکەکەمان چاوشارکێمان دەکرد. دارتووەکە لەبەر دەرگەی ماڵی سالاری باریکەڵەی هاوڕێماندا ڕوابوو، کە ماڵیان بە تەنیشت ماڵی هیوا شێلەوە بوو. سەرم نا بە قەدی درەختەکەوە وە بە دەستەکانم ڕووخسارم شاردەوە. دەبووایە تا ژمارە دەم ژماردبا و بەدوایاندا ڕۆیشتبام، تاکو هەموویان گڕ بدەم.

ئەو ئێوارەیە، کە وا دەزانم هەر ئێستایە، هەرگیز بیرم نەچووەتەوە، بە لاڵە‌پەتێ تا "دە"م ژمارد و بێدەنگ بووم، دووبارەم کردەوە و کە بووم، تاوێکی تر وەستام، ڕووم لە درەختەکە وەرچەرخاند و سەیری چواردەوری خۆمم کرد، لەو بێدەنگییەکەدا دڵنیا بوومەوە هەموو هاوڕێکانم خۆیان حەشارداوە.

دەوروپشتی دارتووەکەم پشکنی، تا بزانم داخۆ ئەوجارەیش سالار لە پشت درەختەکەوە خۆی مەڵاس نەداوە، بەڵام لەوێ نەمبینی. دارتووەکەم بەجێهێشت و بۆ پشتەوەی لادیوارەکەی حەوشەی ماڵی هیواشەل هەنگاوم نا، کە هەمیشە لە پشت ئەو دیوارە ڕووخاوەوە خۆی حەشار دەدا؛ هیوا لەبەر قاچەکانی نەیدەتوانی زۆر دوور بکەوێتەوە، ئەو پەنادیوارە گونجاوترین پەناگەیەك بوو بۆی. هیواشم نە لەپاڵ دیوارەکە و نە لەناو حەوشە بێدەرگاکەیان نەدۆزیەوە. لەوێ دوورکەوتمەوە و ڕۆیشتم بەدوای ئازادی باڵابەرزدا بگەڕێم، کە بە لۆقدرێژ ناومان دەبرد، ئەو دەبوو خۆی زۆر کووڕ کردبایەوە تا کەسمان نەیبینین.

پاشان بەدوای منداڵەکانی تردا گەڕام، سەیر بوو، نە ئەوان لە شوێنەکانی خۆیان بوون و نە دەنگی هیچ کامێکیشیانم لە دوورەوە دە‌بیست. دوایین شوێن، کە بەنیاز بووم شاڵاوی لێ گڕ بدەم، دارهەرمێ پیرەکە بوو، کە بەرانبەر ماڵی یەکێك لە هاوڕێکانمان بوو. بەرەو درەختەکە… بندیواری خانووەکەی هاوڕێکەمانم جێنەهێشتبوو، درەختە قەدەئەستوورەکە خۆی پێشاندام و نەدام، کە گوێم لەوە هەریەك لە دایکی سالار و هیوا بوو، بانگیان دەکردن: "منداڵینە درەنگە وەرنەوە! کاتی نانخواردنە" بەرەو درەختەکە ڕۆیشتم و گوێم لێیان بوو دەیانگوت: "دەبێت ئەو منداڵانە بگەڕێنەوە، نەکا دیسان ئادەمیان لێ پەیدا ببێت".

ئادەم ئیستێکی پێ کردم، خۆی نا، ناوەکەی، ترس هانای وەبەرهێنام، ویستم نەچمە لای درەختەکەوێ، بەڵام حەزی گێڕدانی شاڵاو بڕێو ئێوێ دنەی دام. دڵنیا بووم، کە هەمیشە لە پاڵ دارهەرمێکەوە قنج دادەنیشێت، دەست بە چاوەکانیەوە دەگرێت و لەوێ وایە کەس نایبینێت. ئاخر ئەو لە هەمووومان بچووکتر بوو، بەڵام کە چەندجارێك بەچواردەوری درەختەکەدا سووڕامەوە، سەیر بوو، شاڵاویش لەوێ نەبوو!

گەرەکم بوو لە درەختەکە دوور بکەومەوە. لەو ساتەدا لەسەر لقوپۆپی درەختەکەوە هەستم بە خشە و جووڵەیەکی نامۆ کرد. سەرم هەڵبڕی و ئادەمم لەسەر دارهەرمێکەوە بەدی کرد، ئەوجارە خۆی بوو، قاچێکی نووشتاندبووەوە و قاچەکەی تریشی بە لقێکی درەختەکەدا شۆڕکردبووەوە، دەستە باریك و تووکنەکانیشی بە لقێکی بەرزترەوە گرتبوو، چاوە شینە گەورە پڕنگاساکانیشی هەڵتۆقیبوونە چاوەکانم، وەك ئەوەی خۆی بۆ نێچیرەکەی مات دابێت، خۆی مات دابوو. لەرز هەموو گیانمی داگرت، قاچەکانم بۆ نەهاتن لەگەڵ خۆمیان بەرم و بۆی دەربچم، نەشمدەوێرا بەباشی تەماشای بکەم. قاچە ئارەقکردووەکانم لە ناو نەعلە ڕەساسیەکانمدا تووندتر کرد، کەچی قاچەکانم لەدوم نەدەهاتن. خوێن لە دەمارەکانیان مەیی بوو. بۆ ئەوەی دەرفەتێکم بۆ بڕەخسێ، ڕابکەم و نەکەومە ژێر دەستی، بەڵام تۆقیبووم، ترس وەجووڵەی نەهێنان. زمانم هەڵهێنایەوە، بەڵام هاوار و ڕاکردنی چی؟ خۆ هێزی ئەژنۆم نەمابووە تا ڕابکەم، ئاخر ئەو بە بازێك خۆی هەڵداوەتە خوارەوە، وا لە بەردەممدایە. خۆ دەنگیشم دەرنایەت تاکو هاوار بۆ منداڵەکان بکەم و بڵێم: “فریام بکەون، ئادەم لێرەیە، ئەو شێتە لێرەیە” منێکی لاڵەپەتە تازە زمانم لە گۆ کەوتبووە.

هەر زوو بە دەستوپەنجە بەهێز و زبرەکانی، تووند یەخەی کراسە شینە قۆڵکورتەکەمی گرت و بەرەو خۆی پەلکێشی کردم. هەوڵی خۆڕاپسکاندنم هەبوو، بەڵام نە هێزی ئەوەم هەبوو پاڵێکی پێوەبنێم، نە لەبیری ئەوەش دابووم گاز لە دەستوپەنجە ناشیرین و زبرەکانی بگرم. ئەو هەر ڕایدەکێشام و ڕایدەکێشام. نینۆکە درێژەکانی پشتەمل و گەردنمی زامدار کردبوو. نەمدەزانی بە ئازاری قۆڵ و باسکم ڕابگەم، یاخود لەهەوڵی گرتنی بیجامەکەمدا بم، کە خەریکبوو لەپێم دادەکەندرا. بۆ ئەوەی لاستیقەکەی لە کەمەرم نەترازێت، هەردوو دەستم تووند بە بیجامەکەوە گرتبوو، کە هەر سپێدەی ئەو ڕۆژە، پوورە میهرەبانم لاستیقەکەی بە دانەیەکی تووند و تۆختر بۆ نەگۆڕیبووم، بەڵکوو بە مەبەستی تووندکردنەوەی یەك دوو گرێی لێدابوو.

تا دەهات جێگەی ئازاری لاستیقەکە لەنێو قەدمدا زیاتر دەبوو، منیش زیاتر بێستم لێدەبڕا. پێڵاوە ڕەقە چەرمەکانی، لەسەر قاچم دانا و

پاڵێکی پێوەنام، ئیدی دەستم لە کەمەری بیجامەکەم پچڕا و لەپێم داکەندرا.

دیسانەوە ویستم ڕابکەم، ئەوجارە توووند گرتمی و دەستی بە لاستیقەکەمەوە گرت، شەرواڵەکەی هێنایە خوارەوە، ڕوو لە درەختەکە پاڵێکی پێوەنام و توووند خۆی پێوە نووساندم. خێرا خێرا تفی لە دەستی دەدا و تێنەدەگەیشتم و بێهوودە هەر خۆمم ڕادەپسکاند، بەڵام هێزی منداڵێك لەکوێ و ئی مرۆڤێکی پێگەیشتوو لەکوێ، چجای ئەوەش کە ئەو مرۆڤە ئەژدیهایەك بێت بۆ خۆی.

چەند خوولەکێك ڕەتی دابوو ئادەم توووند خۆی پێوە نووساندبووم، کە دەنگە دەنگی هاوڕێکانم هاتە بەر گوێ، دیاربوو منداڵەکان بەرەو لامان دەهاتن. هیوا بە دەم هاویشتنی بەردێکەوە نزیك بووەوە و هاواری کرد: "دەی با بەردبارانی بکەین، بەرد لەو شێتە بگرن". ئیدی من نازانم چۆن بوو بیجامەکەمم هەڵکێشایەوە و هەر یەکێکمان بەلایەکدا ڕامانکرد. ئادەمیش تا نزیك ماڵەوە دوامان کەوت، بەڵام ئەوجارە هیچ کەسێکمانی بۆ نەگیرا.

ئیدی لەو ئێوارەیەوە من هەرگیز توخنی چاوشارکێ نەکەوتمەوە. ماوەیەکی زۆر ترس هەراسانی کردبووم، تەنانەت لەنێو پێخەف و لە خەونیشدا مۆتەکەی ژێر درەختەکە دەستی لێهەڵنەدەگرتم، زۆر جارانیش بە دەم خەوەوە وڕێنە و هاوارم دەکرد.

هەرچەندە ئادەم توخنی هاوڕێکانیشم کەوتبوو، بەڵام هەر بیرم لەوە دەکردەوە، کە هەموو هاوڕێکانم بە گونوقوونی ڕووتێوە منیان بینیبوو. لە دوای ئەو ڕۆژەوە پوورە میهرەبان قایشی بیجامەکەمی بە دانەیەکی توووند و تۆڵتر گرێی، بۆ ئەوەی هیچ ئادەمێك نەتوانێت لە پێمی دابکەنێت. شەوانەش چرای ژوورەکەی خامۆش نەدەکرد و چاودێریی زیاتری دەکردم.

ئەو ئێوارانەی هاوڕێکانم لەگەڵ دایکیان بۆ یاریی تۆپێن دەهاتنە حەوشەکەمان، گوێم لێبوو ژنەکان لەگەڵ پوورم دادەنیشتن و باسی ئادەمیان دەکرد، کە بۆچی دەستدرێژیی دەکاتە سەر منداڵان. منیش بۆ گوێگرتن لێیان خۆم لە هاوڕێکانم دەخڵافاند، بۆ ئەوەی شتێك لەمەڕ ئادەمەوە ببیستم. وەك لێیانم دەبیست ئادەم لە تەمەنی ئێستای مندا بووە، لەناو کێڵگەی گوڵەبەڕۆژەکاندا کەسێکی نەناسراو دەستدرێژیی کردبووە سەر. ئەو ڕووداوە ببووە هۆی ئەوەی باری دەروونیی تێکبچێت و خوولیای دەستدرێژیکردنە سەر منداڵانی تێدا بفراژێت. پووریشم تەنیا گوێی لێیان دەگرت، خەیاڵی دەڕۆیشت و بێدەنگ.

دیسان، بەم نیوەشەوە لە خەو ڕاپەڕیووم. هەرچەندە پێنج ساڵێك

بەسەر ئەو ڕووداوەدا تێپەڕیووە، بەڵام وا ئەمشەویش جارێکی دی مەتەکەکەی لە خەو ڕایپەڕاندووم. لە نێو پێخەفەکەم سەیری دەوروپشتی خۆم دەکەم، چاوم بەدوای پوورمدا دەگێڕم و پوورم لە جێخەوەکەی نییە. چەند ڕۆژێك لەمەوبەر پێی گوتم: “تۆ ئیدی دەنگت گڕ بووە، پێویستە ژوورێکت بۆ جیا بکەمەوە”

ماوەیەکە شەوانە وەك جارانێ ئەو بەرگە سەتەنە لووسانەی ناپۆشێت، کە هەریەکەی جۆر و ڕەنگێکن، بۆ خەوتن دەیپۆشین و قژە سپی و ڕووتەکانی تێیدا بەدیار دەکەوتن. ئەو کاتانەی دەیخستمە نێو باڵەکانییەوە خەتێك لەنێوان مەمکەکانیدا دروست دەبوو. ئا، من هەست دەکەم خۆیم لێ دەپارێزێت، چونکە لەو شەوەوە، کە خۆیم پێوە نووساند و کوڵمە گوڵڕەنگەکانیم ماچ کرد، ئیدی خۆیم لێ دوورەپەرێز دەگرێت و بە دەور و پشتمدا نایەت. چاوەڕوانم و بەڵکوو پەیدا ببێتەوە، بەڵام ماوەیەکی بەسەردا تێدەپەڕێت و هەر دیار نییە. ترس و دڵەکووتە دامدەگرن. لەخۆم دەپرسم ئاخۆ دەبێ بەم نیوەشەوە بۆ کوێ چوو بێت، کە منی وا بەتەنیا لێرە جێهێشتووە؟ تۆ بڵێیت چی بەسەر هاتبێت؟

لە کەیەوە و بۆچی من کەوتوومەتە لای پوورم؟ بۆ لای خێزانەکەم ناژیم؟ نازانم. چەندین جار ئەو پرسیارانەم لێی کردووە، بەڵام تا ئێستا وەڵامێکیم لێی دەستگیر نەبووە و دەپەڕێتەوە لایەکی تر. خۆشم بەجۆرێك وابەستەی بووم و سۆزم بۆی هەیە، کە زیاتر حەز دەکەم لای ئەو بژیم و بۆ لای خێزانەکەم، کە لە شار دەژین، نەگەڕێمەوە.

ژنێکە زۆر حەزی لە خوێندنەوەی چیرۆك و ڕۆمانە. زۆربەی شەوان دوای کارەکانی ماڵ، لە کتێبخانە بچووکەکەیەوە کتێب دەردەهێنێ و بۆم دەخوێنێتەوە، منیش هەر لە زووەوە بەو مێشکە بچووکەمەوە لەگەڵ چیرۆك و داستانەکانیدا گەشت بە نێو دونیادا دەکەم.

سەرەڕای ئەوەیش خەمێکی قووڵ لۆچی زاندووەتە بەر چاوەکانی. تەنانەت خوێندنەوەی کتێبیش ئەو خەمەی نەڕەواندووەتەوە. ئاگام لێی بووە هەندێك جار نائاگایانە ئاهی هەڵکێشاوە، دڵۆپ فرمێسکی ڕژاندوون. من هەر لە زووەوە بە بێدەنگی تەماشام دەکرد و سەرەدەریم لەو نهێنییەی نە دەکرد. ئای چەندم حەز دەکرد نهێنی ئەو خەم و فرمێسکانەی بزانم!

نەك هەر ئەوە، بەڵکوو ئەو دەمانەی، کە لە ناندێنەکە دەبووین، تاوێك لێم ڕادەما و هیچی نەدەگوت، لە خۆیەوە هەڵدەچوو. ئەو ساتەی پەشۆکاو و هەناسەسوار دەبوو، دەرگەی کەوەنتەرە بچووکەکەی دەخستە سەرپشت و هەرچی پەرداخ و پیاڵەی نەخشدار هەبوون؛ دڵی گرتبوونی و لە شارەوە سەندبوونی، یەکە بەیەکەی لەناو ڕەفەی کەوەنتەرەکەی دەردەهێنان و پێکی دادەکێشان، زرینگەیان لێوە بەرز دەبووەوە و

دەشکان. دەستوپەنجەکانی خوێنیان لێدەچۆڕا. من حەپەساو بە چاوی منداڵانەمەوە تێی ڕادەمام، بۆ ئەوەی بزانم چی دەگوزەرێت. بیرم لەوە دەکردەوە ئاخۆ ئەو چێژ لە شکاندن و وردوخاشکردن وەردەگرێت یاخود چێژ لەبینینی خوێن؟ بەڵام من بەوە ڕاهاتبووم، کە هیچ پرسیارێکی لێنەکەم. هەندێك شەو لە پڕ بە پەتاو دەڕۆیشت و دیار نەدەما، لە کاتی هاتنەوەی تا بەیانی خەوێکی قووڵ دەخەوت. منیش سەیر، بە ئارەزووی دڵ تەماشای ڕووخسار و قژە زەردە ئاڵۆسکاوەکەی و لێوە ئاڵەکەیم دەکرد، ئای چەند حەزم دەکرد بە هەموو هێزی خۆم گازێکی تووند لە لێوەکانی بگرم، بەڵام ترس ئەو ڕێیەی لێ کوێر کردبووم.
سەرەڕای چرچولۆچیی ژێر چاوەکانی، هەتا ئێستاش جوانییە تەلیسماوییەکەی خۆی لەدەستنەداوە، دەتوانم بڵێم، ئەو سەردەمانێك جوانترین ژنی شارۆچکەکە بووە. هەربۆیە هەموو نیگاکانی پیاوان لەسەر ئەو بوون، پیاوی ژندار، ڕەبەن و تەنانەت کوڕە گەنجەکانیش. بەتایبەت لە بەهاراندا ئەودەمانەی، کە شکۆفەی گوڵەکان دەشتودەریان دەڕازاندەوە و خەڵکی بە بەرگی ئاڵوواڵاوە بۆ سەیران و گەشت وەدەر دەکەوتن. ئەویش وەك ئەوان خۆی دەڕازاندەوە، بەڵام جوانییەکەی وی لە جوانی ژنانی دی جیاوازتر بوو.
ئەوکاتانەی بای نەسیم گەمەی بە تاڵەکانی زوولفی دەکرد و نیوەی ڕووخسارە ساف و لووسەکەی دادەپۆشی، هێندەی تر پیاوانی شەیدا دەکرد، هەموویان بەتاسەی بزەیەکی بوون. بە ئاواتی خەونی باخەڵیەوە بوون، بەڵام ئەو خۆشیی لە هیچ پیاوێکی شارۆچکەکەمان نەدەهات و بزە نەیدەگرت. تەنانەت ڕێکوپێکترین پیاوانیش لە چاوی پوورمدا هەر لە گورگێك دەچوون، دەیزانی ئەوان تەنیا وەك حەز و ئارەزوو دەیبینن.

وەك بۆم دووایییانە بۆم ڕوونبووەتەوە ئەو تەمەنی یازدە ساڵان بووە، کە ئێوارەیێك دایبابی بۆ کارێك دەینێرن بۆ ماڵی دراوسێیەکیان. بەو بانگی شێوانە لە کۆڵانەکەدا پیاوێکی لێ پەیدا دەبێت و لەلای درەختێکی نزیك ماڵیان، وەك گورگێك دەستدرێژیی دەکاتە سەری. پێدەچێت درەختەکان لەم شارۆچکەیەدا تەنیا بۆ ڕوداوگەلێکی لەو جۆرە نێژرابن. هاوارکردنی پوورم لەو دەمەدا کۆمەڵە کەسێك لە گەورە و بچووك لەو ناوە کۆدەکاتەوە، بەڵام کابرا خۆی لەبەر چاوی هەموویاندا ون دەکات و کەس نەیزانی کێ بووە و بۆ کوێ چووە. چەند ساڵێك دوای ئەو ڕووداوە پوورم جارێك بۆ خۆدەرمانخواردکردن هەوڵی خۆکوشتن دەدات، بەڵام نەنك و باپیرەم فریای دەکەون و دەیگەیێننە نەخۆشخانە. ئەو نەمرد، بەڵام هەموو

حەزێکی بۆ هاوسەرگریی تێدا مرد. من ئەو کاتانە نەمدەزانی بۆچی پوورم شوو ناکات. ئیدی لە ترسی گیانی پوورم، نەنك و باپیرم بڕیاریاندا من لای ئەو بمێنمەوە. بۆیە ئەوە چیرۆکی هاتنی من بێت بۆ ئەم ماڵە؟

لە ناو پێخەفەکەمدام، خەو لە چاوانم تۆراوە و پووریشم هەر دیار نییە. نەکا پووریشم خۆوناسا لەم ماڵە تۆرا بێت. بە نیگەرانییەوە لەناو نوێنەکانم دێمە دەرەوە. بێدەنگ بە ناو ماڵەکەدا دەگەڕێم، بەڵام پوورم لە هیچ کام لە ژوورەکان دیار نییە. دەنگێکی نامۆ دێتە بەرگوێم، وەك ئەوەی کەسێك لەبەر خۆیەوە قسە بکات یا دەنگی ئاهوناڵە، هەناسەیەکی ماندوو یان دەنگێك لەو جۆرە دەنگانەی، کە مرۆڤ سەراسیمە دەکەن. دەنگە نامۆکەم بەرەو ژێر پلیکانەکانم دەبات. لەژێر پلیکانەکاندا ژوورێکی بچووك، کە کەلوپەلی زستانان یاخود هاوینانی تێدا هەڵدەگیرێت. نزیکتر دەبمەوە و لەبەردەم دەرگەکەدا ڕەقدەبم، بێدەنگ دەوەستم و هەناسەم لێدەبڕێت. دەرگەکە بەهۆی تێکچوونی کڵێنەکەیەوە بە تەواوی دانەخراوە. من لەنێو تاریکییەکەوە تیشکی ڕووناکیی لە کلێنی دەرگەکەوە بەدی دەکەم. لێیەوە پوورم دەبینم بە ژێر کراسێکەوە لەسەر موکێتێکی گوڵگوڵییەوە دانیشتووە.

لایەکی ڕووخسار و جەستەی لە منەوە دیارە، لایەکەی تریشی لەو ئاوێنەیەوە دەبینم، کە بەرانبەری دانیشتووە و قاچەکانی لێ بڵاو کردوونەتەوە. چەند دانە مۆمێکی لای خۆیەوە داناوە و چەند دانەیەکیشی داگیرساندوون. ئەو لە ئاوێنەکەدا لەخۆی ورد دەبێتەوە وە دەست بە ڕووخسارە نەرمە بێگەردەکەیدا دەخشێنێ، قژە زەرد و ژاکاوەکەی لەسەر ڕووی لادەدات. دەیبینم خۆی ڕووت و قووت کردووەتەوە. شەرمێکی تێکەڵ بۆ خۆم دامدەگرێت. ئای خودایە چی دەبینم! من یەکەم جارمە ژنێك بەو جەستە سپی و سۆڵەوە دەبینم. حەز دەکەم بگەڕێمەوە دواوە، بەڵام حەزێك ڕامدەگرێت، بەخۆیەوە دەمگوشێت. دەبینم دەستێکی بۆ ناو گەڵیدا دەخشێنێ و دەستێکیشی بۆ مەمکەکانیدا دەهێنێت، کە چەشنی دوو سێو بەرەو سیسبوون دەچن. منیش هەمان شت دووپات دەکەمەوە، دەست بۆ ناو گەڵم دەبەم و هەست بە ئەندامی نێرینەم دەکەم، کە ڕەق دەبێت، وەك ئادەم بە تف تەڕی دەکەم و هەست بە خۆشیەکی لەڕادەبەدەر دەکەم. جارجارە سەری بەرز دەکاتەوە، لێوەکانی دەگەزێت و چاوەکانی دادەخات. بە دەستێکی هەردوو مەمکی بەیەکەوە دەنووسێنێت و بەرزیان دەکاتەوە. دەیەوێت گۆی مەمکەکانی بە زمانی تەڕ بکات، بەڵام بۆی ناکرێت. ئاهوناڵەی تێکەڵ بەهەناسەی تەنیایی خۆی بووە و زۆر نامۆ دێتە بەرچاوم، لەوە دەچێت زۆربەی شەوان ئەوها لەگەڵ خۆی تێکەڵ بووبێت.

خێرا لە دەرگەکە دوور دەکەومەوە، بە پێدزکێ دەچمەوە ناو پێخەفەکەم، بەڵام شتێك لە زەینمدا بەرەو خوار دەجووڵێت، هەستدەکەم لەنێو دەستمدا دەپووکێتەوە و خەریکە بەردەبێتەوە.

٢٠٢١